

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Východné partnerstvo a východný rozmer politik EÚ s osobitným dôrazom na poľnohospodársku politiku EÚ, bezpečnosť potravín, nerušený obchod, lepšiu spoluprácu a rozvojovú pomoc a strategické partnerstvo“ (prieskumné stanovisko)

(2011/C 318/03)

Spravodajca: **Seppo KALLIO**

Budúce poľské predsedníctvo Európskej únie sa 30. novembra 2010 rozhodlo podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Východné partnerstvo a východný rozmer politik EÚ s osobitným dôrazom na poľnohospodársku politiku EÚ, bezpečnosť potravín, nerušený obchod, lepšiu spoluprácu a rozvojovú pomoc a strategické partnerstvo“

(prieskumné stanovisko).

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 21. júna 2011.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 473. plenárnom zasadnutí 13. a 14. júla 2011 (schôdza zo 14. júla 2011) prijal 149 hlasmi za, pričom 1 člen sa hlasovania zdržal, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 EHSV zdôrazňuje, že ciele partnerských krajín a ich pripravenosť na politické a hospodárske reformy sú dôležité pri rokovaniach o dohodách o pridružení a o voľnom obchode s Európskou úniou.

1.2 EHSV považuje za významnú otázku, nakoľko sú partnerské krajiny schopné alebo akú majú politickú vôľu uskutočniť hospodárske a sociálne reformy, ktoré sa vyžadujú podľa týchto dohôd.

1.3 EHSV je presvedčený, že cieľom dohôd o pridružení a dohôd o voľnom obchode je zladit' záujmy partnerských krajín a EÚ tak, aby z budúceho pokroku mali úžitok všetky strany.

1.4 Podľa názoru výboru musí stratégia EÚ pri rokovaniach viac zohľadňovať postavenie poľnohospodárstva a význam poľnohospodárskej politiky v spolupráci EÚ a partnerských krajín. Poľnohospodárstvo a potravinárstvo musia zohrávať konkrétnejšiu úlohu pri dohodách o spolupráci medzi EÚ a partnerskými krajinami.

1.5 EHSV zdôrazňuje, že doteraz nemalo poľnohospodárstvo ani poľnohospodárska politika žiadne miesto v platforme hospodárskej integrácie a zblížovania s politikami EÚ. Poľnohospodárstvo, potravinárstvo a poľnohospodárska politika musia byť zahrnuté do predmetu diskusie.

1.6 EHSV dôrazne zastáva názor, že poľnohospodárstvo je mimoriadne dôležité odvetvie, pokiaľ ide o hospodársky, sociálny a územný rozvoj partnerských krajín. Splniť súbor cieľov si bude vyžadovať priaznivý rozvoj poľnohospodárstva.

Investovanie do poľnohospodárstva a do rozvoja je takisto kľúčovou podmienkou zmierňovania chudoby na vidieku.

1.7 EHSV považuje za významný rozvoj konkurencieschopnosti poľnohospodárskych výrobkov a potravín z partnerských krajín, a takisto rozvoj bezpečnosti potravín a akosti iných potravinových výrobkov. Ako najväčší problém pri zabezpečovaní trhového prístupu pri potravinách z partnerských krajín sa ukázalo dodržiavanie predpisov a noriem podľa Dohody Svetovej obchodnej organizácie (WTO) o uplatňovaní sanitárnych a fytosanitárnych opatrení. Aby sa zaručila bezpečnosť potravín na trhoch v EÚ, musia sa dodržiavať akostné kritériá. Na prekonanie týchto problémov potrebujú partnerské krajiny technickú a peňažnú podporu a poradenstvo.

1.8 Ukázalo sa, že ťažkosti partnerských krajín s dodržiavaním sanitárnych a fytosanitárnych noriem pri potravinách požadovaných EÚ sú hlavnou prekážkou obchodu s poľnohospodárskymi výrobkami. Komisia sa však musí podľa možnosti za každých okolností snažiť rokovať o vzájomnom uznávaní v prípadoch, keď krajiny Východného partnerstva už zaviedli oddelené a účinné sanitárne a fytosanitárne normy, a to aj vtedy, keď tieto normy nie sú úplne kompatibilné. Rovnako musia tieto krajiny a EÚ dohľadať maximálnou mierou na to, aby zabezpečili, že po zavedení podrobných a komplexných dohôd o voľnom obchode (DCFTA) do praxe subjekty z tretích krajín nebudú schopné nájsť spôsoby, ako „cez zadné vrátka“ dovážať do EÚ ilegálne potraviny alebo potraviny nespĺňajúce normy, resp. iný tovar, o ktorom je známe, že ohrozuje zdravie ľudí, zvierat alebo rastlín. EHSV navrhuje, aby sa sanitárna a fytosanitárna problematika stala novým osobitným bodom v hlavných iniciatívach.

1.9 EHSV zdôrazňuje, že prechod na trhové hospodárstvo si vyžaduje zmenu myslenia, prípravu právnych predpisov a rozvoj inštitúcií, a takisto komplexné technické schopnosti na úpravu metód a postupov v prvovýrobe, spracovaní a zahraničnom obchode.

1.10 Podľa názoru výboru sa musí zlepšiť spolupráca hlavne v odbornej príprave a výskume, pretože spoločné výskumné projekty, návštevy a semináre sú dôležitým prvkom rozvoja vzájomného porozumenia a prevádzkových modelov.

1.11 EHSV takisto zdôrazňuje, že je spoločným záujmom EÚ a partnerských krajín vyvarovať sa ničivých účinkov hnojív a chemických ochranných látok na životné prostredie, konkrétne na pôdu a vodné zdroje. Dôležitým rozvojovým cieľom je aj zaistenie kolobehu živín.

1.12 EHSV je presvedčený, že pri rozvoji poľnohospodárstva je veľmi dôležitá aj spolupráca EÚ a partnerských krajín v energetike.

1.13 EHSV zdôrazňuje, že dodržiavanie základných pracovných práv schválených Medzinárodnou organizáciou práce je kľúčovým prvkom dodržiavania ľudských práv. Je dôležité, aby sa v rozsiahlych a komplexných zónach voľného obchodu, ktoré sa vytvárajú medzi EÚ a krajinami partnerstva dodržiavali medzinárodne schválené pracovné normy.

1.14 EHSV je presvedčený, že krajiny Východného partnerstva by mali ešte oveľa viac podporovať potravinárske organizácie. Organizácie musia byť rozsiahlo zapojené do fóra občianskej spoločnosti. Týka sa to aj väčšej úlohy EHSV a vyváženej účasti ním zastupovaných organizácií na tejto dôležitej práci.

1.15 EHSV je presvedčený, že EÚ a vlády partnerských krajín musia podporovať a podnecovať vytváranie kapacít organizácií, ich účasť na príprave stratégie Východného partnerstva a na rozvoji procesov tak, aby slobodná občianska spoločnosť mohla intenzívne prispievať k rozvoju spolupráce v poľnohospodárstve.

2. Úvodné poznámky

2.1 Európska únia má záujem o to, aby krajiny na jej východných hraniciach boli stabilné, mali lepšiu správu vecí verejných a hospodársky sa rozvíjali. Európska susedská politika už zaznamenala úspechy pri vytváraní užších väzieb medzi EÚ a krajinami v jej susedstve. Politika Východného partnerstva, ktorá bola schválená v roku 2009 v Prahe, by mala mať väčší záber. Naši partneri vo východnej Európe a na južnom Kaukaze ⁽¹⁾ sa snažia zintenzívniť svoje vzťahy s EÚ. EÚ intenzívne podporuje tieto krajiny v ich snahách o zblíženie s EÚ. Prostredníctvom Východného partnerstva, ktoré je súčasťou Európskej susedskej politiky, sú intenzívne podporované najdôležitejšie reformy, pretože partnerské krajiny v súčasnosti trpia značnými nedostatkami, pokiaľ ide o politické ciele a praktické uplatňovanie demokracie.

⁽¹⁾ Krajinami Východného partnerstva sú krajiny východnej Európy a južného Kaukazu začlenené do Európskej susedskej politiky: Arménsko, Azerbajdžan, Bielorusko, Gruzínsko, Moldavsko a Ukrajina. Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade: Východné partnerstvo, KOM(2008) 823 v konečnom znení,

2.2 Podľa vyhlásenia Európskej rady ⁽²⁾ prinesie Východné partnerstvo významné posilnenie politiky EÚ vo vzťahu k jej východným partnerom prostredníctvom snahy o vytvorenie potrebných podmienok na politické združenie a ďalšiu hospodársku integráciu medzi Európskou úniou a jej východnými partnermi.

2.3 Cieľom dvojstranných rokovaní je uzavretie dohody o pridružení s každou krajinou, ktorej kľúčovým prvkom je rozsiahla a komplexná zóna voľného obchodu (DCFTA ⁽³⁾) ⁽⁴⁾.

2.4 Ciele partnerských krajín a politická vôľa uzavrieť dohody s Európskou úniou sú dôležité na dosiahnutie pokroku pri rokovaníach. Významnou otázkou je, nakoľko sú partnerské krajiny schopné alebo akú majú politickú vôľu uskutočniť hospodárske a sociálne reformy, ktoré sa vyžadujú podľa týchto dohôd.

2.5 Partnerské krajiny sa v pražskej deklarácii zaviazali k politickým a hospodárskym reformám. Dôležitá je demokracia, dobrá správa vecí verejných a podpora zákonného štátu, vykorenenie úplatkárstva, dodržiavanie ľudských práv a zabezpečenie účasti občianskej spoločnosti. Počiatkom hospodárskych reforiem je uplatňovanie praktík trhového hospodárstva a zosúladenie pravidiel a predpisov s právnymi predpismi EÚ ⁽⁵⁾.

2.6 Mnohostrannosť Východného partnerstva dopĺňa dvojstranné vzťahy zakladaním spolupráce, otvoreným dialógom a výmenou osvedčených postupov a skúseností. Spolupráca sa rozvíja prostredníctvom tematických platforiem a niektorých hlavných iniciatív ⁽⁶⁾, a takisto prostredníctvom fóra občianskej spoločnosti ⁽⁷⁾. Konvergenciou poľnohospodárstva a poľnohospodárskej politiky sa zaoberá platforma ekonomickej integrácie. Úloha poľnohospodárstva a poľnohospodárskej politiky sa doteraz nezohľadňovala. Treba ju začleniť do diskutovaných tém.

⁽²⁾ Vyhlásenie Európskej rady o Východnom partnerstve, zasadnutie Európskej rady, Brusel, 20. marca 2009, 7880/09, CONCL 1.

⁽³⁾ „Deep and Comprehensive Free Trade Area“.

⁽⁴⁾ Alexander Duleba, Vladimír Bilčík: Toward a Strategic Regional Framework for the EU Eastern Policy, Searching for Synergies between the Eastern Partnership and the Partnership for Modernization with Russia, Bratislava 2010.

⁽⁵⁾ Závery zo zasadnutia Rady Európskej únie 19. a 20. marca 2009, 7880/09, CONCL 1.

⁽⁶⁾ Hlavné iniciatívy sú tieto (www.eeas.europa.eu/eastern/initiatives/index_en.htm):

a) Program integrovanej správy hraníc

b) Hlavná iniciatíva pre malé a stredné podniky

c) Regionálne energetické trhy a energetická účinnosť

d) Predchádzanie prírodným katastrofám a katastrofám spôsobeným človekom a pripravenosť a reakcie na tieto katastrofy

e) Hlavná iniciatíva na podporu dobrej environmentálnej správy

f) Diverzifikácia energetických dodávok; južný koridor.

⁽⁷⁾ Uplatňovanie Východného partnerstva, správa na stretnutie ministrov zahraničných vecí 13. decembra 2010.

2.7 Poľnohospodárstvo a potravinárstvo sú životne dôležité odvetvia vo všetkých krajinách Východného partnerstva. Majú vysoký podiel na HDP a zamestnávajú značný počet ľudí. Výrazný rast poľnohospodárskej a potravinárskej výroby je predpokladom rastu celého hospodárstva a zároveň obmedzovania chudoby.

2.8 Náplňou tohto stanoviska bude:

- a) zdôrazniť potrebu ozrejmiť strategické posudzovanie krajín Východného partnerstva Európskou úniou, aj v oblasti poľnohospodárskej politiky,
- b) preskúmať zrealizované a prebiehajúce projekty v poľnohospodárstve podporujúce ciele Východného partnerstva,
- c) upozorniť na skutočnosť, že poľnohospodárska problematika je spätá s mnohými oblasťami politiky EÚ a jej cieľmi v partnerskej politike.

2.9 EHSV navrhuje, aby sa v rokovacej stratégii EÚ zohľadnil význam poľnohospodárskej politiky pri spolupráci EÚ a partnerských krajín a postavenie poľnohospodárstva v rozvojovej politike partnerských krajín.

2.10 Partnerské krajiny sú významnými producentmi obilia, mäsových výrobkov, zeleniny vrátane koreňovej zeleniny, ako aj ovocia a hrozna. Ukrajina je jedným z najdôležitejších svetových producentov obilia. V roku 2008 bola ich ôsmym najväčším producentom a siedmym najväčším vývozcom. Aj keď sa už produktivita zlepšuje, ročné výnosy by sa mohli ešte výrazne zvyšovať. Zatiaľ čo ročné výnosy obilnín na Ukrajine sa pohybujú medzi 40 a 50 miliónmi ton, ročné výnosy obilnín ostatných partnerských krajín predstavujú spolu okolo 15 miliónov ton.

2.11 EÚ s 27 krajinami je najväčším obchodným partnerom Ukrajiny, Arménska, Azerbajdžanu, Gruzínska a Moldavska⁽⁸⁾ a druhým najväčším obchodným partnerom Bieloruska⁽⁹⁾. Viac ako polovica vývozu z Moldavska a takmer 50 % vývozu z Arménska a Azerbajdžanu smeruje do krajín EÚ. Veľmi významnú úlohu v obchode krajín Východného partnerstva s EÚ okrem toho zohrávajú poľnohospodárske výrobky.

3. Strategické prvky poľnohospodárstva a poľnohospodárskej politiky

3.1 EHSV zdôrazňuje, že poľnohospodárstvo je mimoriadne dôležité odvetvie, pokiaľ ide o hospodársky, sociálny a regionálny rozvoj partnerských krajín. Zlepšenie bezpečnosti potravín je pre tieto krajiny takisto kľúčovým spoločenským cieľom. Veľmi potrebné sú technológie a výrobné, spracovateľské a marketingové poznatky. Iným cieľom partnerských krajín je zlepšenie akosti a konkurencieschopnosti poľnohospodárskych výrobkov a potravín.

3.1.1 Ďalším strategickým prvkom, ktorý treba zohľadniť, je politika rozvoja vidieka ako druhý pilier spoločnej poľnohospodárskej politiky, ktorý umožňuje využívať fondy EÚ na zlepšenie hospodárskej a sociálnej situácie vidieka a jeho obyvateľstva. Nejde iba o to, aby poľnohospodárska výroba spĺňala požiadavky EÚ, ale aj o zachovanie pracovných miest a obyvateľnosti vidieka v súlade s kultúrnymi a environmentálnymi opatreniami na zabezpečenie trvalého rozvoja vidieka.

3.2 Pokiaľ ide o kúpnu silu, je Európska únia s 500 miliónmi spotrebiteľov najväčším priestorom na obchodovanie na svete. Blízkosť trhov umožňuje partnerským krajinám a EÚ zvýšiť obchodovanie a teda zlepšiť podmienky hospodárskeho rastu.

3.3 Cieľom poľnohospodárskej a obchodnej politiky EÚ je zabezpečiť stabilitu potravinových trhov pri meniacich sa podmienkach. Presadzovaná politika by mala európskym spotrebiteľom zabezpečiť prvotriedne výrobky za prijateľné ceny. Dôležité je, aby politika vytvorila stabilné trhy, ktoré uspokojujú potreby spotrebiteľov a súčasne zaručujú dostatočné príjmy poľnohospodárov.

3.4 Zachovanie bezpečnosti potravín je jednou z ústredných úloh poľnohospodárstva a potravinárstva EÚ. Bezpečnosť potravín pre spotrebiteľov sa zaručí prevenciou chorôb zvierat a rastlín a prísny sledovaním zdraviu škodlivých rezíduí. Tieto kontrolné opatrenia na hraniciach sa uplatňujú aj pri potravinách dovážaných do EÚ z partnerských krajín.

3.5 EHSV je presvedčený, že cieľom dohôd o pridružení a dohôd o voľnom obchode je zladíť záujmy partnerských krajín a EÚ tak, aby z budúceho pokroku mali úžitok všetky strany.

4. Východiská rokovanií o voľnom obchode a kľúčové otázky

4.1 Rokovania o zóne voľného obchodu zahŕňajú celý rozsah problematiky obchodu: sadzby, služby, colné formality, predpisy a normy podľa Dohody WTO o uplatňovaní sanitárnych a fytosanitárnych opatrení, verejné obstarávanie, zemepisné označenia, nástroje na ochranu obchodu a technické otázky ochrany hraníc⁽¹⁰⁾.

4.2 Rokovania s Ukrajinou o rozsiahlej a komplexnej zóne voľného obchodu (DCFTA) prebiehajú intenzívne už dva roky. Rokovania sa začali po tom, čo sa Ukrajina v roku 2008 oficiálne stala členom WTO⁽¹¹⁾. Doteraz sa v rokovaní nedosiahol prelom, ale mohlo by k nemu dôjsť v roku 2011.

⁽⁸⁾ Štatistika generálneho riaditeľstva Európskej komisie pre obchod.

⁽⁹⁾ Európska Komisia: obchod, bilaterálne vzťahy, krajiny, Bielorusko.

⁽¹⁰⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 6.

⁽¹¹⁾ Štvrtá spoločná správa o pokroku: Rokovania o dohode o pridružení medzi EÚ a Ukrajinou, Kyjev, 4. – 8. novembra 2010.

4.3 Na začatie zodpovedajúcich rokovaní o zóne voľného obchodu je potrebné členstvo vo WTO. V súčasnosti sú snahy začať čo najskôr rokovania s Moldavskom, Arménskom a Gruzínskom. Moldavsko ohlásilo ochotu postarať sa o čo najrýchlejší priebeh rokovaní.

4.4 Azerbajdžan zatiaľ nie je členom WTO, čo znamená, že s ním zatiaľ nemožno začať rokovať o voľnom obchode. Okrem toho nie sú politické podmienky na rokovania o voľnom obchode s Bieloruskom.

4.5 Ako najväčší problém pri zabezpečovaní trhového prístupu sa pri poľnohospodárskych výrobkoch a potravinách ukázalo dodržiavanie predpisov podľa Dohody WTO o uplatňovaní sanitárnych a fytosanitárnych opatrení. Popri iných ekologických a zdravotných normách EÚ si aj Dohoda WTO o uplatňovaní sanitárnych a fytosanitárnych opatrení vyžaduje značné prípravné úsilie Ukrajiny a ostatných partnerských krajín. Z tohto dôvodu potrebujú partnerské krajiny technickú a peňažnú podporu a poradenstvo.

5. Rozvoj poľnohospodárstva v partnerských krajinách

5.1 Program Východného partnerstva, ktorý sa dohodol 7. mája 2009 v Prahe, pozdvihol na novú úroveň finančnú spoluprácu EÚ so šiestimi krajinami partnerstva. EÚ na spoluprácu v rokoch 2010 – 2013 vyčlenila 600 miliónov eur. Financovanie prebieha prostredníctvom nástroja európskej susedskej politiky a partnerstva (ENPI) ⁽¹²⁾.

5.2 Na roky 2007 – 2011 sa počíta s 10 – 12 konkrétnymi projektmi rozvoja poľnohospodárstva a bezpečnosti potravín ⁽¹³⁾. Mnohé projekty sú malé. Najväčší projekt sa týka zlepšenia moldavskej vinárskej produkcie. Spolufinancuje ho Európska investičná banka. S projektom sa začalo v roku 2010.

5.3 Asi polovica projektov je zameraných na zlepšenie bezpečnosti potravín v partnerských krajinách rozvojom know-how, okrem iného aj pri sanitárnej a fytosanitárnej činnosti. Cieľom niekoľkých projektov je rozvoj poľnohospodárskeho riadenia a plánovania. V roku 2009 dostalo Gruzínsko takmer 2 milióny eur na zlepšenie bezpečnosti potravín pre ohrozené deti.

5.4 Pri rokovaní o pridružení Ukrajiny obidve strany okrem iného zdôraznili dôležitosť podpory konkurencieschopnosti poľnohospodárskej výroby a cieľa zohľadňovať akostné prvky potravín ⁽¹⁴⁾. Prakticky by sa podpora EÚ v tomto odvetví mala zamerať na rozvoj inštitúcií, poradenstvo a odbornú prípravu.

5.5 V praxi sa ukázalo, že partnerské krajiny podstupujú dlhý proces prechodu z plánovitého na trhové hospodárstvo. Mala by byť snaha o podporu tohto procesu a jeho zohľadňovanie. Okrem zmeny myslenia si prechod na trhové hospodárstvo vyžaduje prípravu právnych predpisov a rozvoj inštitúcií, a takisto komplexné technické schopnosti na úpravu metód a postupov v prvovýrobe, spracovaní a zahraničnom obchode. Partnerská spolupráca a programy EÚ by mali vytvárať podmienky na diverzifikáciu poľnohospodárskej kooperácie a zlepšovanie podmienok obchodu.

5.6 Niektoré témy, ktoré sa ukázali ako rozhodujúce pri dvojstranných rokovaníach, boli stanovené za rozvojové ciele pre EÚ a partnerské krajiny. Témy a predmety týchto oblastí sú známe ako hlavné iniciatívy. Keďže sa ukázalo, že ťažkosti s dodržiavaním predpisov a noriem podľa Dohody WTO o uplatňovaní sanitárnych a fytosanitárnych opatrení sú prekážkou obchodovania s potravinami, táto téma by sa mala zaradiť do hlavných iniciatív.

6. Zohľadňovanie environmentálnych činiteľov a sociálneho dosahu

6.1 Poľnohospodárska výroba a potravinárstvo majú významný vplyv na miestne životné prostredie. Výber spôsobov pestovania ovplyvňuje akosť pôdy a osobitne akosť povrchových a podzemných vôd. Je spoločným záujmom EÚ a partnerských krajín vyvarovať sa ničivých účinkov hnojív a chemických ochranných látok na životné prostredie, konkrétne na pôdu a vodné zdroje. Dôležitým rozvojovým cieľom je aj zaistenie kolobehu živín.

6.2 Dôležitým činiteľom rozvoja a úspechu poľnohospodárskej výroby je to, čo sa deje na svetových energetických trhoch a v riadení energetiky každej krajiny. Výnosy závisia od dostupnosti a cien energeticky náročných vstupov, napríklad hnojív. Zároveň má výroba energie z obnoviteľných zdrojov vplyv na ceny potravín, pretože niektoré biologické zdroje energie pochádzajú z poľnohospodársky využívaných oblastí. Preto je pri rozvoji poľnohospodárstva veľmi dôležitá aj dvojstranná spolupráca EÚ a partnerských krajín v energetike.

6.3 Pri interakcii EÚ a partnerských krajín by sa mala brať do úvahy úloha poľnohospodárstva pri rozvoji vidieka v partnerských krajinách. Bez priaznivého regionálneho rozvoja dosiahnu rozdiely v chudobe medzi jednotlivými regiónmi kritickú úroveň.

6.4 Kľúčovým prvkom dodržiavania ľudských práv je dodržiavanie základných pracovných práv schválených Medzinárodnou organizáciou práce. Je dôležité, aby sa v zónach voľného obchodu, ktoré sa vytvárajú medzi EÚ a krajinami partnerstva, dodržiavali medzinárodne schválené pracovné normy.

⁽¹²⁾ Európska Komisia, generálne riaditeľstvo pre vonkajšie vzťahy, Európska susedská politika: Prírúčka o financovaní v rámci Východného partnerstva, 24. septembra 2010.

⁽¹³⁾ Portál EaP Community, www.easternpartnership.org.

⁽¹⁴⁾ Európska komisia, GR RELEX: Zoznam prioritných oblastí asocičného programu EÚ – Ukrajina v roku 2010.

7. Rozvoj administratívnej spolupráce a iných foriem spolupráce

7.1 Uplatňovanie Východného partnerstva, dohôd o pridružení, rozsiahlej a komplexnej zóny voľného obchodu a iných foriem spolupráce si vyžaduje značnú interakciu a spoluprácu rozhodujúcich politických činiteľov, orgánov a odborníkov, a takisto medzinárodných organizácií, už nehovoriac o sociálno-ekonomických organizáciách a organizáciách občianskej spoločnosti. Na to by sa malo dbať pri uplatňovaní programu Východného partnerstva.

7.2 Styky medzi občanmi EÚ a partnerských krajín a obzvlášť medzi mladými ľuďmi treba uznať za prostriedok podpory zmien. EÚ uznáva hodnotu kultúrnej spolupráce a dialógu medzi kultúrami ako neoddeliteľnej súčasť zahraničnej politiky⁽¹⁵⁾.

7.3 Spolupráca sa môže rozvíjať hlavne v odbornej príprave a výskume, pretože spoločné výskumné projekty, návštevy a semináre sú dôležitým prvkom rozvoja vzájomného porozumenia a prevádzkových modelov.

8. Musí sa upevniť postavenie organizácií

8.1 Osobitná pozornosť by sa mala venovať zapojeniu občianskej spoločnosti do spolupráce EÚ a partnerských krajín. EHSV navrhuje podporovať ďalší rozvoj činnosti organizácií občianskej spoločnosti a upevňovať postavenie fóra občianskej spoločnosti krajín Východného partnerstva.

8.2 Občianska spoločnosť v krajinách Východného partnerstva mala doteraz nedostatočnú úlohu a slabé postavenie. Pri rozvoji demokracie má zásadný význam posilniť úlohu

slobodných organizácií. EHSV už vypracoval stanoviská o posilňovaní a podpore úlohy organizácií a občianskej spoločnosti týchto krajín. Jedno zo stanovísk na túto tému výbor vypracoval na jar roku 2009 počas českého predsedníctva⁽¹⁶⁾.

8.3 Účasť občianskej spoločnosti bola príliš obmedzená a zle organizovaná. Jedným z kľúčových prvkov Východného partnerstva musí byť usmerňovanie a podporovanie širokého spektra organizácií tak, aby boli schopné značne prispievať k zlepšovaniu a pozdvíhaniu spolupráce EÚ a partnerských krajín.

8.4 Postavenie a kapacity organizácií v poľnohospodárstve sú takisto pomerne slabé. Na rozvoj tohto odvetvia a zintenzívnenie spolupráce EÚ sa poľnohospodárske organizácie musia rozvíjať zlepšovaním odbornej prípravy a propagovaním kvalifikácie, jednak na národnej úrovni a tiež v súvislosti so zachovaním zväzkov s EÚ a uplatňovaním Východného partnerstva.

8.5 Aby sa podporil program Východného partnerstva, musia organizácie z poľnohospodárstva a potravinárstva zohrávať oveľa väčšiu úlohu v rozličných etapách procesu. Komplexnosť reťazca zásobovania potravinami prináša ďalšie výzvy pre pracovníkov, podniky, výskum a oblasť usmerňovania a riadenia, ako aj pre výrobcov. Podporovanie činnosti všetkých zúčastnených a rozvíjanie kapacít organizácií sú základnou podmienkou ako zabezpečiť, že spolupráca partnerských krajín a EÚ v poľnohospodárstve prinesie trvalé výsledky, ktoré budú užitočné pre obe strany. Je rozhodujúce zlepšiť spoločnú činnosť EHSV, organizácií na úrovni EÚ a národných organizácií.

V Bruseli 14. júla 2011

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Staffan NILSSON

⁽¹⁵⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 2.

⁽¹⁶⁾ Zapojenie občianskej spoločnosti do východného partnerstva, Ú. v. EÚ C 277, 17.11.2009, s. 30 – 36.